

ועדת הבחירות המרכזית לנכנסת
لجنة الانتخابات المركزية
The Central Elections Committee

Justice Uzi Vogelman
Supreme Court of Israel
Chairman of the Central Elections Committee

قاضي عوزي فوجلمان
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט עוזי פוגלמן
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 12/24

העותר: דורון טאובין

נגד

המשיבים: 1. הליכוד מפלגה לאומית ליברלית
2. מר בנימין נתניהו – יו"ר הליכוד

הודעה מטעם המשיבה 1 מתאריך 4.2.2021

בשם המשיבה 1: עו"ד אבי הלוי

החלטה

1. ההודעה שלפניי היא בעקבות החלטתי מיום 29.1.2021 בעתירה זו. בעתירה התבקשתי להורות למשיבים להסיר סרטון תעמולה ובו חיילי צה"ל ליד המשיב 2 (להלן: הסרטון). נטען שהדבר מנוגד לאיסור על שימוש בצה"ל במערכת הבחירות, לפי סעיף 2(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: החוק). עוד צוין כי מופיעים בסרטון חומרים שצילמה לשכת העיתונות הממשלתית (להלן: לע"מ), וששימוש בהם מנוגד לאיסור על שימוש בנכסי הציבור בתעמולת בחירות, שקבוע בסעיף 2א לחוק.

לאחר קבלת תגובות מהמשיבים ומלע"מ התברר שהמשיבה 1 לא שילמה בעד השימוש בחומרי לע"מ. לכן קיבלתי ביום 29.1.2021 את העתירה והוריתי למשיבים להסיר מהסרטון את הקטעים שלע"מ צילמה, ואם ייווצר להם קושי בשל כך – להסיר את הסרטון כולו מחשבונותיהם במרשתת ולא לפרסמו. משכך, התייתר באותו שלב דיון בטענות המתייחסות להפרת האיסור לפי סעיף 2(ב) לחוק.

2. ביום 4.2.2021 הודיעה המשיבה 1 ששילמה ללע"מ עבור שימוש בחומריה במערכת הבחירות הקרובה. לגישה, אין עוד מניעה שתשתמש בקטעים שלע"מ צילמה, בהם אלו שהוריתי לה להסיר מהסרטון. בהתאם להחלטתי, הגישה לע"מ את המתייחסות. היא אישרה את דבר התשלום, אולם ציינה שאין זו הפעם הראשונה שהמשיבה 1 משלמת בעד שימוש בחומרי לע"מ

בדיעבד, לאחר שהשתמשה בפועל בחומרים. לכן התבקשתי להבהיר להבא שאין להשתמש בחומרי לע"מ אלא בהסדרת התשלום מראש.

3. לאחר שעיינתי בהודעת המשיבה 1, בהתייחסות לע"מ, בעתירה ובתשובת המשיבים לה, החלטתי לראות בהודעה בקשה לפרסם את הסרטון, והגעתי למסקנה שדין הבקשה להתקבל בחלקה. מאחר שאין בסרטון עוד שימוש בנכסי הציבור בניגוד לסעיף 2א לחוק, אפשר להשתמש בו בקטעים שלע"מ צילמה, כל עוד אין לגביהם מניעה אחרת. כמפורט בעתירה המקורית, מניעה כזו עשויה לחול על אחד הקטעים מכוח סעיף 2ב(ב) לחוק. בהחלטתי מיום 29.1.2021 לא דנתי בסוגיה זו, היות שכאמור הקטע נפסל מטעם אחר. כעת יש להכריע בה.

4. סעיף 2ב(ב) לחוק אוסר להשתמש בצה"ל בתעמולת בחירות באופן שעשוי ליצור רושם שצה"ל מזוהה עם מפלגה או עם רשימת מועמדים. הסעיף נועד לאזן בין חופש הביטוי הפוליטי, מצד אחד, לצורך למנוע מצג שווא, למעמד הא-פוליטי של צה"ל ולעקרון השוויון, מצד שני. בהיבט האחרון יש לזכור שמועמד בבחירות שמכהן בתפקיד ממלכתי, כמו ראש ממשלה ושר ביטחון, נהנה מגישה ישירה לצה"ל, לפעילותו, לבסיסיו ולמשרתים בו (תב"כ 13/21 מפלגת העבודה הישראלית נ' הליכוד תנועה לאומית ליברלית, פסקות 15–16 (18.2.2019) (להלן: עניין נתניהו)). יש שני חלקים עיקריים לבחינת עמידה בתנאי סעיף 2ב(ב). הראשון הוא קיום תעמולת בחירות. בענייננו ברור שמדובר בסרטון תעמולה, ולא נטען אחרת. השני הוא "ניכוס" של צה"ל, כלומר אם בעיני הבורח הסביר נוצרה מראית עין של זיהוי – גם חלש, גם עקיף, גם לא מודע – בין צה"ל למפלגה או לרשימה (עניין נתניהו, בפסקה 19; תב"כ 15/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ד) נ' יו"ד רשימת כחול לבן, פסקה 4 (16.2.2020) (להלן: עניין גנץ)). לטעמי, יש לבחון את הפרסום כולו: התמונה, הכיתוב, הקול – בהתחשב בהשתלשלות הכללית בו, בהקשרו הרחב ועל רקע מסר התעמולה שבו.

5. העותר טען שהמשיב 2 נראה בסרטון "יורד ממסוק צה"ל מלווה בקציני צה"ל וטייסי חיל אויר". המשיבים ענו שהמשיב 2 נראה על רקע מסוק בלי סימנים של צה"ל עליו, ושמופיע רק חייל אחד שאין יודעים מיהו, מה דרגתו ומה תפקידו. צפיתי בסרטון. הקטע המדובר הוא אחד הראשונים בו. בפתח הסרטון שומעים את המשיב 2 אומר: "כשאני נאבק באיראן, כשאני עומד לבד מול כל העולם, אני מגן על כולכם, כל אזרחי ישראל". המילים מופיעות על המסך בעת אמירתן. כשנשמעות המילים "אני מגן על כולכם", רואים את המשיב 2 על רקע מסוק. לצד המשיב 2 נמצא מאבטח, ומאחוריו אנשים לבושים בגדים אזרחיים (יורדים מהמסוק ואחד שכבר ירד ממנו), אדם במדי צה"ל (את דרגתו אי אפשר לראות), ואדם בסרבל ובקסדה מביט אל היורדים מהמסוק. בהיאמר המילים "כל אזרחי ישראל", רואים את המשיב 2 הולך על רקע מסוק (כנראה אותו מסוק), ולצידו מאבטחים ואנשים לבושים בגדים אזרחיים.

6. אני סבור שמבחן הניכוס מתקיים כאן. ברקע של המשיב 2 מופיעים חייל במדים ואיש צוות אוויר. גם אם לא ידוע מי הם, הם מייצגים את צה"ל. המשיב 2 ופמלייתו הולכים על רקע מסוק. אין על המסוק סימני זיהוי כלשהם, אבל כל בר דעת יבין שהמשיב 2, ראש ממשלת ישראל, משתמש במסוק של צה"ל. חשוב מכך: ברקע נשמעים דברי המשיב 2, ומילותיו גם נכתבות על המסך: "אני מגן על כולכם, כל אזרחי ישראל". צופה סביר עשוי לקשר בין המילים למראות. כך יכול להיווצר זיהוי בין צה"ל למשיב 2, ודרכו למפלגתו, המשיבה 1 (ראו עניין גנץ, בפסקה 4 (תמונת חיילי צה"ל במדים בטקס השבעה ולידה הכיתוב "מול כל אויב ובכל מקום ננצח", יוצרת "רושם של שותפות ואחדות" בין המועמד לחיילים). השוו לתב"כ 30/21 מפלגת הליכוד נ' מפלגת העבודה (24.3.2019) (בחינה אם הכללת חיילים בסרטון תעמולה נועדה להטמיע את המסר הפוליטי או לחדד אותו, אם לאו)). לכן הקטע המתואר מפר את הוראת סעיף 2ב(ב) לחוק.
7. לפני סיום מבקש אני להעיר כי, כפי שלע"מ ציינה בהתייחסותה, אסור להשתמש בחומרים שהפיקה, בלי הסדרה מראש של התשלום עליהם. הסדרת התשלום בדיעבד פירושה שבעת מעשה התבצע שימוש בנכסי הציבור שלא כדין.
8. הבקשה מתקבלת אפוא בחלקה. המשיבים יודאו ללא דיחוי כי הסרטון הוסר מכל חשבון שבשליטתם. הם יוכלו לפרסמו מחדש רק לאחר שיסירו ממנו את הקטע שבו המשיב 2 נראה ליד חיילי צה"ל ועל רקע מסוק, או לאחר שיחליפו בו את קטע החוזי בתמונות או סרטים שאינם אסורים, וישבצו אותם על רקע הדברים שנאמרים ונכתבים בסרטון). המשיבים יישאו בהוצאות לע"מ בגין ההתייחסות בסך 2,000 ש"ח.
- ניתנה היום, כ"ז בשבט התשפ"א (9 בפברואר 2021).

עוזי פוגלמן

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-24

